

ČESKÝ ÚŘAD ZEMĚMĚŘICKÝ A KATASTRÁLNÍ

Pod sídlištěm 9/1800
182 11 Praha 8 – Kobylisy

V Praze dne 9. 6. 2009
Č.j.: ČÚZK 2709/2009-24

**Cestovní zpráva
ze zahraniční služební cesty do Bulharska**

1. Úvodní informace

a) Vysílající subjekt	Český úřad zeměměřický a katastrální
b) Termín a místo pracovní cesty	22. - 26. 4. 2009, Sofie, Bulharsko
c) Přesné znění názvu akce	Workshop WPLA „Experiences with Data Management to Improve Land Administration in ECE Countries”
d) Účastníci cesty	Ing. Vít Suchánek
Ing. Jaroslav Bačina
e) Datum zpracování zprávy	9. 6. 2009
f) Cestovní zprávu schválil dne
předseda ČÚZK |

2. Časový přehled pracovní cesty

22. dubna 2009

Cesta letadlem Praha 11:30 – Sofie 14:25

Zasedání výboru WPLA 17 – 18:30

Přípravné setkání výboru WPLA s organizátory workshopu 18:30 – 19:30

23. dubna 2009

Zasedání výboru WPLA 8:00 – 9:00

Celodenní program workshopu

24. dubna 2009

Celodenní program workshopu

25. dubna 2009

Studijní cesta do Rily 9:00 – 17:00

26. dubna 2009

Cesta letadlem Sofie 15:10 – Praha 16:05

3. Program - projednávané otázky

Workshop UNECE WPLA „Experiences with Data Management to Improve Land Administration in ECE Countries” – „Zkušenosti s managementem dat za účelem zlepšení správy území v zemích ECE“ byl organizován Geodetickou, kartografickou a katastrální agenturou republiky Bulharsko. Jedním z popudů pro konání workshopu bylo dřívější uskutečnění Posudku správy území v Bulharsku, provedené expertní skupinou WPLA. Workshop byl ve zvýšené míře zaměřen na aktuální otázky správy pozemků v Bulharsku a zemích ECE, ze zkušeností těchto zemích však byly též řečníky vyvozovány obecně platnější závěry. Na workshopu byl opět vyplňován dotazník, připravený sekretariátem WPLA v Ženevě, který v souladu s pokyny UN ECE slouží k hodnocení přínosu workshopu jeho účastníky. Poprvé v historii workshopů byl čas na diskuzi vymezen přímo po příspěvku, což se podle názorů účastníků cesty osvědčilo.

K workshopu byla přidružena jednání výboru WPLA, závěry z těchto jsou uvedeny dále v samostatné části.

Workshop sestával z:

- Zahajovací sekce
- Sekce I „Kulatý stůl posudku správy území“
- Sekce II „Zřízení a údržba dat správy území“
- Sekce III „Veřejný přístup k datům správy území – přínosy a překážky“
- Sekce IV „Katastr a správa území na podporu trhu s nemovitostmi (další země a REM)“
- Závěrečné sekce.

Podrobný program workshopu je uveden v dokumentaci.

4. Průběh pracovní cesty – obsah zajímavých příspěvků; osoby, se kterými bylo

Klíčový projev v zahajovací sekci přednesl Tsveten Boev, výkonný ředitel Geodetické, kartografické a katastrální agentury republiky Bulharsko. Podal historický přehled vývoje katastrální oblasti, včetně právních předpisů. Restituce a privatizace vyžadovala změny katastrální legislativy:

- rok 2000 - zákon o katastru a registraci nemovitostí,
- rok 2006 - zákon o geodézii a kartografii,

a zároveň změny institucionálního uspořádání:

- Geodetická, kartografická a katastrální agentura zřízena v roce 2000
- Registrační agentura zřízena v roce 2004.

Geodetická, kartografická a katastrální agentura je jedinou, poskytující klientům katastrální informace. Jejími hlavními úkoly je:

- Sběr a údržba katastrálních informací z celého území Bulharska.
- Organizace, financování a kontrola činností na poli geodézie, kartografie a katastru.
- Kontrola souhlasu s právním rámcem.
- Poskytování služeb veřejnosti.

Své činnosti agentura vykonává pomocí 28 regionálních úřadoven. Všechny zeměměřické aktivity jsou outsourcovány!

První sekce byla věnována vystoupením bulharské Geodetické, kartografické a katastrální agentury. V rámci tohoto bloku byly předneseny prezentace o současné situaci v oblasti katastru, o systému vzdělávání a přípravách na implementaci směrnice INSPIRE.

Joachim Thomas informoval o závěrech posudku na správu nemovitostí (Land Administration Review) v oblasti pozemkových úprav. Tento posudek byl v Bulharsku zpracován v roce 2007 pod záštitou WPLA. Mezi hlavní doporučení patří přijetí národní strategie pro rozvoj venkovských oblastí, nutnost prosazení nezbytných změn v řízení pozemkové správy, zavedení právně definovaných typů administrativních řízení a nastolení úvah o zásadní reorganizaci pozemkové správy ve smyslu přechodu od modelu dvou nezávislých agentur pro katastr a registraci právních vztahů k integrovanému modelu jedné instituce. Mezi další doporučení patří zavedení takových právních instrumentů, jako je vyvlastnění nemovitostí či předkupní právo pro farmáře, dále rozvoj infrastruktury ve venkovských oblastech a podpora rozvoje nájemních vztahů a pozemkových úprav.

Chryssy Potsiou (Řecko) jako další člen pracovní skupiny, která zpracovávala pro Bulharsko posudek Land Administration Review, shrnula hlavní doporučení uvedená v tomto posudku:

- Spolupráce mezi agenturami v oblasti katastru nemovitostí a jejich zákonem jednoznačně vymezená odpovědnost – velká pozornost by měla být věnována zamezení registrace „překrývajících se“ vlastnických práv.
- Potřeba jedné státní agentury koordinující různé projekty a sdílení dat.
- Zabezpečení udržitelného modelu financování – příjmy z poskytování katastrálních informací a služeb by měly zůstat v rozpočtu katastrální agentury k zabezpečení dalšího udržitelného rozvoje a samofinancování. Dále je potřeba zavést vhodnou politiku pro stanovení cen katastrálních produktů a služeb.
- Potřeba vzdělávání zaměstnanců katastrální agentury v oblasti systému kontroly kvality a expertů z jiných oborů, např. notářů v oblasti elektronického doručování podání nebo zeměměřičů ve spolupráci s orgány územního plánování.

Druhá sekce se týkala vybudování a vedení souborů dat spojených s pozemkovou správou.

Victoria Stanley informovala o účasti Světové banky na financování katastrálních projektů na Balkáně. V tomto regionu bylo od roku 1995 uskutečněno 37 projektů v hodnotě 1,03 mld. USD, protože nikde jinde v historii nedosáhlo přerozdělování nemovitého majetku takového rozsahu jako právě zde. V rámci každého projektu se Světová banka snaží nalézt rovnováhu mezi přijatelnou přesností katastrálních dat a časovými a finančními náklady na vybudování a vedení katastru. Země, které zjednodušily administrativní řízení, aplikovaly v katastru nemovitostí moderní metody a zaměřily se na kvalitu svých produktů, dokázaly výrazně zvýšit efektivitu své činnosti a současně snížit i své náklady. Zkušenosti svědčí o tom, že používání měřických metod s nižší přesností nezpůsobuje žádný zřetelný nárůst sporů o hranice pozemků.

Tyto projekty se již nacházejí ve své finální části. V budoucnu by se Světová banka chtěla zaměřit na financování procesů vedoucích ke zlepšování kvality služeb, zvyšování transparentnosti transakcí s nemovitostmi, tvorbu systémů na oceňování nemovitostí a budování národních infrastruktur prostorových dat.

Jaroslav Bačina přednesl prezentaci České republiky na téma Technologie a řízení při opravě chyb a nesouladů v datech.

Třetí sekce pojednávala o veřejném přístupu k datům spojených s pozemkovou správou.

Jon Atkey (Spojené království) se ve své prezentaci zabýval prevencí před podvody při registraci právních vztahů k nemovitostem, což bylo v Ženevě téma pracovního programu jednání WPLA v listopadu 2007. S nebezpečím podvodů je třeba počítat všude tam, kde existuje nějaký komerční zájem. Elektronické technologie vytvořily nové příležitosti pro podvody. Podvody mají negativní dopad především na důvěru v katastrální agentury. Členové WPLA si musí být vědomi těchto rizik a současně i strategií, které lze proti nim uplatňovat. Jednotlivé státy by měly sdílet své nejlepší zkušenosti v detekci a prevenci podvodů a zvažovat, jak otevřený by měl být veřejný přístup k datům a zda by neměl být v některých případech omezen. Podobné otázky jsou obsahem dotazníku WPLA, jehož zpracované výsledky budou publikovány na jednání WPLA počátkem roku 2010.

Nikolay Terziev (Bulharsko) informoval o bulharském informačním systému katastru nemovitostí, který se skládá ze subsystémů katastru a registru právních vztahů spadajících pod dvě různé agentury. Tento nový informační systém byl zaveden teprve nedávno a stále se potýká s mnohými problémy.

Yusuf Meşhur a Sevim Gökçe Turan (Turecko) představili turecký katastr nemovitostí, jehož tradice sahá až do 15. století. První pozemková kniha byla založena v roce 1847. Ústřední agentura pro katastr a pozemkovou knihu v současnosti spadá pod Ministerstvo veřejných prací. V rezortu katastru pracuje 15 tis. zaměstnanců, kteří ročně zaregistrují 4 mil. transakcí s nemovitostmi a poskytnou služby pro 15 mil. klientů. Nemovitosti z více než 95 % území státu jsou registrovány a zobrazeny v katastrálních mapách, což představuje 55 mil. parcel zaměřených s různým stupněm přesnosti. V současné době probíhá v rámci vybudování infrastruktury prostorových dat několik katastrálních projektů, jejichž hlavním cílem je zavedení katastru na území celého státu.

Ekaterina Meskhidze (Gruzie) přednesla prezentaci o veřejném přístupu k datům pozemkové správy v Gruzii, kde je Národní agentura pro veřejné registry zřízena Ministerstvem spravedlnosti a vede 3 hlavní registry: Registr práv k nemovitostem, Registr zástavních práv a Registr hypoték a daňových zástavních práv. Přístup k registrovaným datům a uloženým dokumentům je veřejný a bezplatný s výjimkou zákonem stanovených případů (data deklarována jako státní, úřední nebo osobní tajemství). Je možné nahlížet i do grafických dat. Výpisy z Registru práv k nemovitostem jsou poskytovány na přepážkách

katastrálních úřadů (76 % všech výpisů), prostřednictvím webové aplikace (1 % výpisů) nebo autorizovaných poskytovatelů (např. notáři, zeměměřické firmy, finanční instituce – 23 % výpisů). K registraci žádostí slouží tzv. Elektronická kniha. Registry jsou napojeny na Registr notářů, Obchodní registr a Registr civilní agentury.

Helge Onsrud (Norsko) ve své prezentaci připomněl význam katastru především v zemích třetího světa. Jednotlivé státy by měly sdílet informace a zkušenosti, což by mělo vést ke zvyšování kvality poskytovaných služeb. Jedním z příkladů je porovnání výše poplatků za registraci převodu nemovitosti v poměru k ceně nemovitosti. V různých zemích se tyto hodnoty výrazně liší, např. na Novém Zélandě činí registrační poplatek 0,2 % z ceny převáděných nemovitostí, v Norsku 2,5 %, ve Francii 5,7 %, v Argentině 11,7 % a v Nigérii 39,4 %. Obdobně se liší i doba registrace smlouvy. V Norsku se jedná o 1 den, v Litvě o 4 dny a v Nigérii o 250 dní. Tyto údaje byly zveřejněny Světovou bankou v roce 2004.

Anar Isabeyli z Ázerbajdžánu přednesl pozvání na Workshop WPLA, který se uskuteční ve dnech 1. – 2. října 2009 v Baku. Tématem workshopu bude efektivní a transparentní řízení pozemkové správy.

Tématem **čtvrté sekce** byla podpora katastru a pozemkové správy na trhu s nemovitostmi.

Isabel González García (Španělsko) se zabývala vývojem na hypotečním trhu ve Španělsku. Zdůraznila, že současná situace vyžaduje přijetí takových opatření, která by umožnila zachovat zdravý a flexibilní sekundární trh s hypotečními úvěry.

David Egiashvili (Gruzie), který na workshopu zastupoval WPLA REM (poradní skupina WPLA pro trh s nemovitostmi), přednesl prezentaci o vazbě mezi prostorovými daty katastru a trhem s nemovitostmi (transparentnost, přesnost informací o právních vztazích a způsobu využití nemovitostí).

Záznam z podstatných částí jednání Výboru WPLA ve dnech 22. a 23. dubna v Sofii

Bulharská delegace informovala o organizaci a praktických otázkách workshopu v Sofii. Při workshopu bude uskutečněna tisková konference.

Zpráva o aktivitách REM.

Předseda Poradní skupiny pro trh s nemovitostmi (REM) podal zprávu o nedávných aktivitách a plánu práce REM, jmenovitě o:

- Závěrech semináře, konaného v New Yorku 16. 12. 2008, který zahrnoval účast náměstkyně generálního sekretáře OSN paní Aha Rose-Migro a jednal o současné světové ekonomické krizi a jejímu dopadu na finanční trhy a trhy s nemovitostmi a vyjádřil potřebu směrnic pro zřízení zdravého trhu s nemovitostmi.
- Přípravách na nadcházející REM fórum v Římě, 3. - 4. 6. 2009, kde bude diskutován kontrolní seznam směrnic pro sektor nemovitostí.
- Přípravách na budoucí aktivity, založené na výsledcích fóra, které budou sdíleny s WPLA v průběhu 6. zasedání. Plánuje se, že budoucí aktivity osloví náměty, vztahující se k oživení trhů s nemovitostmi, dostupnému bydlení a komercializaci „vzdušných práv“ (air-rights).

Příprava 6. zasedání WPLA, Ženeva, 16. - 18. 6. 2009

Sekretariát informoval Výbor o stavu příprav na 6. zasedání a stručně uvedl navrhovaný program. Hlubková diskuze na téma podvodů bude uvedena klíčovým projevem p. Petera Collise (Spojené království). Také bude přijat plán práce na další období a zvolen Výbor. Členové výboru vzali na vědomí program a navrhli potencionální řečníky na témata poplatky

a úplaty, podvody v elektronické registraci a převodech nemovitostí a neformálním osídlení. Bylo navrženo, aby představitelé Chorvatska, České republiky, Gruzie a Litvy analyzovali současný stav aplikování poplatků a úplat v národních kontextech. Ohledně otázky podvodů byly navrženy prezentace z Irsku a Ázerbájdžánu, protože téma přetrvává na nadcházející workshop v Baku. Na téma neformálního osídlení byly navrženy prezentace z Řecka, Albánie a Turecka, téma přetrvává do workshopu v Anali v roce 2010. Sekretariát také navrhl získat co nejvíce prezentací z různých zemí za účelem dozvědět se jejich současné zkušenosti a výzvy.

Přehled aktuálních činností

Politiky správy území

Publikace studie nazvané Guidance and Good Practice in the Application of Fees and Charges: Studie bude uveřejněna v průběhu 6. zasedání. Oficiální studie v angličtině je již připravena. Delegace ČR vytiskne studii též s ruským překladem před 6. zasedáním. Vít Suchánek oznámil, že konečný termín pro obdržení souboru pro tisk je 29. 5., jinak česká delegace nemůže zaručit tisk před 6. zasedáním.

Workshopy: Sekretariát informoval o stavu příprav nadcházejících workshopů v Baku, Ázerbájdžán, 1. - 2. 10. 2009 na téma „Transparentnost trhů s nemovitostmi“ a v Minsku, Bělorusko na téma „Zkušenosti s efektivním formováním nemovitostí v ECE zemích“ na jaře 2010. Delegace Ázerbájdžánu naváže kontakt se sekretariátem ohledně programu a výběru řečníků. Sekretariát informoval o tom, že p. Sergej Šavrov (Bělorusko) nebude již zapojen do organizace workshopu v Minsku. Delegace Ázerbájdžánu a Běloruska budou pozvány k prezentacím návrhů programů s možného obsahu workshopů na 6. zasedání. Bylo rovněž sděleno, že delegace Itálie a Kypru oznámily zájem organizovat workshopy v r. 2011.

Dotazník o „Podvodech při elektronických převodech nemovitostí a rizicích veřejného přístupu k datům správy území“: Dotazník je již připraven jako oficiální dokument pro 6. zasedání. Po jeho schválení na 6. zasedání bude distribuován vládám a shromážděn sekretariátem. Delegace Spojeného království nabídla zpracovat a analyzovat dotazníky asi v září / říjnu 2009.

Výbor projednal následné aktivity pro implementaci závěrů ze studie o poplatcích a úplatách, obsah a formu připravovaných workshopů a odsouhlasil organizaci diskuze o podvodech na 6. zasedání. Bylo navrženo, aby se představitelé REM zapojili do diskuze a prezentovali jejich názor ohledně zapojení soukromého sektoru. Výbor uvážil uskutečnění studie na téma podvody, rozhodnutí bude učiněno během 6. zasedání.

Hlavní trendy charakterizující vývoj ve správě území

Výbor byl informován o publikaci studie o neformálním osídlení, nazvané „Self made cities: In Search for Sustainable Solutions for Informal Settlements in the ECE region“, společně vyvinuté Výborem pro bydlení a správu území a WPLA. Očekává se vydání studie během 6. zasedání.

Sekretariát informoval, že delegace Turecka potvrdila konání workshopu v Antaly na podzim 2010 o roli správy území v podpoře bezpečnosti držby. Vládní autority budou ve spojení se sekretariátem ohledně struktury programu a možných řečníků.

Výbor vzal informace na vědomí a odsouhlasil prodiskutovat následné aktivity na podporu implementace směrnic o neformálním osídlení na 6. zasedání.

Přehledy správy území

Bulharsko: Přehled byl finalizován a bude oficiálně v první sekci workshopu. Vláda Bulharska bude prezentovat stav implementace doporučení, obsažených ve studii, na 6. zasedání. Sekretariát informoval, že Profily zemí Běloruska a Kirgizstánu, které budou dokončeny v r. 2009, obsahují kapitolu o záležitostech správy území.

Tádžikistán: Předběžná mise se konala 17. - 19. 3. 2008. Delegace Tádžikistánu se zúčastní workshopu v Sofii a spojí se se sekretariátem ohledně průzkumné mise.

Profily zemí sektoru bydlení a přehledy správ území: Na žádost Výboru pro bydlení a správu území z jeho 69. zasedání sekretariát přednesl návrh na vyvinutý modulární přístup, který má učinit budoucí studie více ušité na míru potřeb zemí. Oficiální dokument je k dispozici a bude prodiskutován na 6. zasedání. Zpětná vazba z diskuze bude zařazena do nové verze pro 70. zasedání Výboru pro bydlení a správu území.

Výbor vzal informace na vědomí a navrhl vyzvat na 6. zasedání delegace, aby projevily zájem o budoucí Posudky správy území a uvážit možnost prozkoumat synergii jejich provedení spolu s profily sektoru bydlení.

Sebe-ocenořování série WPLA workshopů. Sekretariát poskytl informace o sebe-ocenořování WPLA workshopů v letech 2008-9, založeném na dotaznících, distribuovaných v průběhu workshopů v Bergenu a Cavtatu. Oficiální dokument je již k dispozici a bude projednán na 6. zasedání. Další dotazníky budou distribuovány v Sofii a Římě (REM fórum). Výsledky budou publikovány jako informační zpráva během 6. zasedání.

Mezinárodní spolupráce a podpora činnosti WPLA

Výbor byl informován o nadcházejícím zasedání Stálého výboru pro katastr při EU (PCC) v Praze, ve dnech 4. - 5. 6. 2009. Výbor zdůraznil důležitost pokračování spolupráce s PCC při organizaci dalších událostí.

5. Technická dokumentace – přiložit nebo odkaz, kde je k nalezení

Ke zprávě je v tištěné podobě připojen detailní program a CD s prezentacemi. Na [www adrese http://www.cadastre.bg/presentations.html](http://www.cadastre.bg/presentations.html) jsou vyvěšeny prezentace z workshopu.

6. Závěr z cesty a doporučení k využití poznatků

1. Zúčastnit se 6. plenárního zasedání WPLA, Švýcarsko, Ženeva, 18. - 19. 6. 2009.
2. Zúčastnit se workshopu v Baku, Ázerbájdžán, 1. - 2. 10. 2009

Zpracovali : Ing. Jaroslav Bačina
Ing. Vít Suchánek